

Student 60 - En krönika om RIV⁴a

Varför inte?

Varför inte börja med att göra en tillbakablick till mitten och slutet av 1950-talet med den då "riktiga studentexamen", som vi i klass RIV⁴a fick förmånen att uppleva? Denna krönika ska självklart inte enbart tillägnas oss kamrater i denna klass, utan alla de som var med på den tiden som elev på det ärevördiga Högra Allmänna Läroverket för Gossar i Helsingborg (benämnt så 1931, samma år som Flickläroverket kom till). Ett Gossläroverk som ju tidigt kom att kallas enbart Gossis.

Det kan anses som något av en än ära att få ha tillhört denna skola, om man bland annat ser till alla de elever som sedermera blev allmänt välkända personer i samhället, och som tagit studenten just vid denna läroanstalt. Att redogöra för dessa skulle innebära en ganska lång lista, men flertalet av oss vet vilka som åsyftas.

När man nämner den riktiga studentexamen, så kan det finnas anledning att avslöja att den första studentexamen avlades 1864. Under perioden 1878-1905 så kom den dock att kallas för mogenhetsexamen, för att efter 1905 åter kallas studentexamen. Denna ursprungliga form av studentexamen, som vi fick förmånen att passera, innehöll två olika former av prov. De skriftliga proven, som huvudsakligen inföll tidigare under våren före examen. Dessa följdes av ett prov i form av muntliga förhör på själva examensdagen, med högt uppsatta personer - ibland iklädda frack - som var censorer och examensvittnen.

På helig mark

När man talar om vad som genom åren hänt på Gossis, så måste man också berätta om själva skolbyggnaden. Den utgör ju dessutom en mycket välkänd, vacker och synlig profil i staden.

Bakgrunden är den, att det skedde en dramatisk ökning av manliga gymnasieelever på mer än 200 % i Helsingborg i slutet på 1800-talet, som i sin tur innebar ett behov av en ny och klart större gymnasieskola. Det utlystes en arkitekttävling, där den redan då berömda Rådhusarkitekten Alfred Hellerströms förslag i nygotisk byggnadsstil blev det segrande för den nya skolbyggnaden. Det färdiga Högre Allmänna Läroverket invigdes i november 1898 av biskopen i Lund, Gottfrid Billing. På en fana som bars i täten på en procession under invigningen av nya skolan stod devisen: "Kunskap och mannadygd, trohet mot fosterbygd". Så kunde det låta då - för drygt 100 år sedan. Fosterländskt så det förslår.

Gossis idag sett från en ovanlig och vacker vinkel

Under 1950-talet så blev denna skolbyggnad för trång. Än en gång hade elevantalet ökat dramatiskt, nu mot siffran 1 300 elever. Så blev det att en ny skolbyggnad i nära anslutning till den gamla uppfördes och invigdes 1954. Detta skedde bland annat efter en stor insats av dåvarande rektor Hakon Swenne.

Vad man då bara hade en vag aning om var att Gossis stod på historisk mark. På helig klostermark, dessutom. När grävningarna för den nya byggnaden startade, så kom delar av det gamla dominikanerklostret S:t Nicolai i dagen. Klostret hade varit aktivt i nästan 270 år fram till 1537.

Vid grävningarna för nya skolan upptäcktes munkgravar som tillhört klostret och som nu blottlades. Där låg skelett prydligt placerade i sina gravar, som var snyggt blottade av tillkallade arkeologer. Området blev nu väl inhägnat. Men en natt så försvann ett par dödsallar från sina gravar. Flera kan nu minnas hur otroligt arg vår rektor Hakon Swenne blev när han fick kännedom om detta tilltag. Att det skulle vara någon annan än någon av hans elever som utfört detta busstreck, var för honom helt uteslutet. Hans uttalade, och hans tydliga vrede över detta skamliga nidingsdåd, innebar att skallarna åter fanns på plats efter påföljande natt. Troligen hann media inte få nys om denna historia, som då varit en skam för Gossis. Tack Hakon Swenne!

Två legender

Vi som passerat Student 60 fick också förmånen att uppleva ett par av Gossis legender. Rektor Hakon Swenne och vaktmästare Karl "Skorvas" Olsson.

Låt oss börja med Hakon Swenne som var rektor för skolan under nästan 23 år. Fram till pension sommaren 1957. En rekordlång period, under vilken mycket hände i samhället och i skolvärlden.

Vi elever upplevde honom som en stark och drivande person med klara auktoritära drag - som sannolikt var en god egenskap som rektor i vissa sammanhang. Att bli inkallad till rektorn för förhör efter ett "felsteg", var inte något som någon av oss elever såg fram emot. Hakon Swenne skapade under sin tid bland annat goda kontaktytor mellan föräldrar och skola. En ganska ny och positiv företeelse. Plus att han hade ett stort engagemang för den nya skolbyggnaden, som nämnts ovan.

Den andre legenden var allas vår Skorvas. Alla elever från den tiden kände honom väl, av en eller annan anledning. Han var garanten för skolans ordning under sin 29 års långa tjänstgöring vid Gossis. Han var en före detta fanjunkare vid Husarregementet K2 på Berga i Helsingborg, och som av 72 sökande fick tjänsten som vaktmästare i april 1940, mitt under brinnande krig. Hans militära bakgrund kom, så att säga, aldrig att ligga honom i fatet. Tvärtom.

Alla elever har väl i alla fall ett klart minne av Skorvas, nämligen det oavvisliga kravet att komma i tid till morgonbönen i aulan. En minut i åtta skulle alla vara på plats. Då stängdes dörrarna - obönhörligen. Alla som anlände därefter fick en uppskrivning av Skorvas, som sedan renderade i en anmärkning. Tre sådana, och det blev B i ordningsbetyget.

Så här i efterhand så ska vi alla vara tacksamma för att Skorvas fanns. Utan honom och hans sätt att hålla i ordningen på skolan, så skulle det sannolikt spårat ur med alla dessa elever. Betänk att vi var över tusen elever under huvuddelen av hans tid som vaktmästare. Ingen avundsvärd uppgift. Men han var under hela sin aktiva tid en mycket uppskattad person. Kanske för att det fanns just ordning och reda vid skolan. Något som alla trivdes med. Tack Skorvas!

Lite under 50-talet fram till Student 60

Det vi som före detta elever i klass RIV⁴a minns särskilt starkt, är det goda kamratskapet. En ibland lite busig och rå ton, men alltid hjärtlig. Vi fick så småningom Carl-Bertil Eiman som vår klassföreståndare. En god föregångsman i flera avseenden. Han var en då relativt ung lärare, men med stor auktoritet. En lärare vi såg upp till och hade respekt för. Så även under våra senare jubileumsfiranden, då Carl-Bertil så hedersamt har ställt upp tillsammans med oss. Förutom klassföreståndare så var han vår ämneslärare i historia och svenska. Våra gemensamma turer i ämnet svenska minns både Carl-Bertil, som vi elever, ganska väl. Vi var ju "hopplösa matematiker" och långt ifrån några fenor på att analysera dikter.

På bifogade bilder så framgår det att vi hade den snälle lektor Ernst Percy (ämnet kristendom), som vi skojade med lite extra under Luciafirandet i klassrummet 1957. Allt medan Rolf Lindelöf (mest ljushårig för uppdraget?) agerade S:t Lucia med grabbarna i bakgrunden som spelemän. Så fick lektor Ernst Percy en mjölkbringare och ett glas med mjölk, en lussekatt, en chokladklubba att hålla i handen, plus lucialjus på katedern. Så togs denna bild. Ta detta som ett exempel på små upptåg som vi hade - med vissa lärare. Men det var inte riktigt på plats att skoja med alla lärare på motsvarande sätt.

Luciafest 57 Lektor Percy

Student 60

Gossis Lucia -57

Student 60

Att gå på Gossis innebar åtminstone fram till Student 60 att vi var enbart pojkar som elever vid skolan. Men det hindrade inte att vi vissa lördagskvällar hade skoldans i ljushallen i den nya skoldelen. Ett trevligt inslag under skoltiden. Många av de söta flickorna som vi hade i sällskap kom dessutom från Flickis. Frivilliga föräldrar agerade diskreta ordningsvakter. Men vissa av stadens bus gjorde ibland försök att ta sig in i till skoldansen. Det hotet avvärjde vi själva på enklaste sätt på utsidan av byggnaden.

Lärarkollegiet

Under studieåren fram till studenten 1960 så hade vi i klass RIV⁴a förutom Carl-Bertil Eiman självklart även ett antal andra ämneslärare. Dessa finns med på bilden nedan som är taget våren 1960. Några av våra lärare kan nämnas. Lektor Erik "Gojan" Gustafson i matematik och fysik. I kemi hade vi ämneslärare Bruno Kullenberg, och i engelska undervisade adjunkt Gustav Eiding. Genomgående var det bra lärare. Så även vår nya rektor sedan hösten 1957, Lars Bjerning.

Kollegiet vårterminen 1960

Sittande fr. v.: fil. mag. Anders Lybre, adj. Sven Engdahl, adj. Allan Eriksson, teckn.-lär. Sven Malmros, adj. Lars-Ingvar Cedell, adj. Gustav Eiding, lekt. Hugo Areskoug, lekt. Ernst Percy, adj. Inga Nordborg, adj. Helge Weimarck, e.o. adj. Kerstin Jörberg, gymn.-lär. Lennart Pettersson, teckn.-lär. Bo Nordbäck, adj. Bertil Carell.

Stående mittraden fr. v.: e. adj. Bertil Genberg, gymn.-lär. Rune Tollstam, adj. Sven Andersson, lekt. Daniel Borg, adj. Ragnar Malmberg, adj. Inga Wiebe, lekt. Carl Stoltz, adj. Sven Vedin, adj. Ruth Landqvist, rektor Lars Bjerning, adj. Ulla Merker, folkskoll. Inga Liljekvist, e.o. adj. Gertrud Bergstrand, adj. Erik Melander e.o. adj. Kerstin Hallvik, e.o. adj. Margit Nordström, adj. Bo Magnusson, e. adj. Ingemar Voxner, e.o. ämneslär. Bruno Kullenberg, musiklär. Einar Nilsson.

Stående bakre raden fr. v.: e.o. adj. Nils Axel Lindqvist, adj. Gunnar Göransson, slöjdlär. Paul Larsson, adj. Hans Rust, slöjdlär. Folke Robertsson, e. adj. Arne Larsson, adj. Cösta Glad, lekt. Erik Gullberg, adj. Elmer Sjöström, adj. Carl-Bertil Eiman, timl. Rune Gustavsson, adj. Ove Bengtsson, adj. Ragnar Ström, gymn.-lär. Helge Prawitz, e.o. adj. Ingvar Andersson, adj. Olle Helander.

På bilden saknas: lektorerna Johannes Johnson, Bengt Persson och Curt Karlsson, adjunkterna Sven Lundström, Nils Anderberg, Axel Wendin, Erik Gustafson, Sune Lohmander, Gottfrid Aspvall, Una Lyngby, Helge Jahn, e.o. adjunkterna Björn Gabrielsson, Anna Sundkvist.

Gossis lärarkollegiet våren 1960

Roliga traditioner att minnas

Från hösten 1959 så genomförde vi en mängd av de gamla roliga traditioner som var knutna till de skriftliga proven.

För oss som tillhörde den matematiska grenen så såg schemat för de skriftliga proven ut som följer.

- Engelska 4 nov -59
- Svenska 10 mar -60
- Matematik 16 mar -60
- Fysik 18 mar -60

Det Engelska provet den 4 november bestod av ett kombinerat prov, och ett med uppsats. Proven framgår av bilderna nedan.

Alla skriftliga prov genomfördes i aulan. Det gällde varje gång att ladda med russinpaket och annat uppiggande, så att man klarade sig under hela provtiden. De flesta från kl. 0830-1500.

STUDENTEXAMEN

Skriftligt prov i engelska
onsdagen den 4 november 1959
kl. 8.30-13

KOMBINERAT PROV

I

Översätt till svenska:

It was nearly bed-time, and when they awoke next morning land would be in sight. Dr. Macphail lit his pipe and, leaning over the rail, searched the sky for the Southern Cross. After two years at the front and a wound that had taken longer to heal than it should, he was glad to settle down quietly at Apia.

A little way off he saw his wife talking with the Davidsons, and he strolled over to her. He was a thin man of forty, and when he sat down and took off his hat, you saw that he had very red hair, with a bald patch on the crown.

Between the Macphails and the Davidsons, who were missionaries, there had arisen the intimacy of shipboard. Their chief tie was the disapproval they shared of the men who spent their days and nights in the smoking-room playing cards and drinking. Mrs. Macphail was not a little flattered that she and her husband were the only people on board with whom the Davidsons were willing to associate, and even the doctor half-unconsciously acknowledged the compliment, though he joked about it. "The founder of their religion wasn't so exclusive," he said with a chuckle.

II

Översätt till engelska:

När han kom upp på däck nästa morgon, var de nära land, och han såg på kusten med längtansfulla blickar (= ögon). Fru Davidson kom och ställde sig (stood) bredvid honom. Hon var klädd i svart och bar om halsen en guldkedja, från vilken hängde ett litet kors. Hon var en liten kvinna med stora blå ögon. Hon såg ytterst energisk (energetic) ut och hade en fågels snabba rörelser. Det märkligaste med henne var hennes röst, som var skarp och irriterande (irritate).

"Jag är glad över att vi inte är stationerade (station) här", sade hon. "Det lär vara en förskräckligt svår plats att arbeta på. Örlogsstationen (örlogs = naval) här är inte bra (inte bra = bad) för infödingarna. I vårt distrikt har vi inte sådana svårigheter att kämpa mot. Men vi har andra. När vi först slog oss ned på våra öar, var invånarnas sociala vanor så chockerande, att jag omöjligt skulle kunna beskriva dem för er."

Davidsons distrikt bestod av en grupp öar norr om Samoa [sə'mou'ə], och missionären måste ofta färdas långa sträckor med kanot. Vid sådana tillfällen stannade hans hustru kvar på stationen och skötte missionsarbetet (= missionen). Doktor Macphail kände sig övertygad om att hennes energi hade vunnit många stora segrar.

STUDENTEXAMEN
Skriftligt prov i engelska
onsdagen den 4 november 1959
kl. 8.30-13

ÄMNEN FÖR UPPSATS PÅ ENGELSKA

- 1 My heart leaps up when I behold
A rainbow in the sky;
So was it when my life began;
So is it now I am a man;
So be it when I shall grow old,
Or let me die!
The Child is father of the Man;
And I could wish my days to be
Bound each to each by natural piety.

Give a plain prose account of what you understand by this famous poem of Wordsworth's, and say, with your reasons, why you think it good or bad. Call your composition Thoughts on a Poem by Wordsworth.

- 2 Name a character in history or in fiction whom you consider a perfect gentleman, and give your reasons. Title: A Gentleman.
- 3 Going to Britain ... There are three ways of going from Sweden to Britain: by air, by the North Sea (via Gothenburg or via Esbjerg in Denmark), and by the Continent (Denmark - Germany - Holland). Discuss the advantages and drawbacks of these different routes and give the reasons for your own preference if you were to go to Britain next year.
- 4 Describe a holiday as you imagined it beforehand and as it actually was. Title: A Holiday.

När detta skriftliga prov var avklarat i november, så fortsatte dock engelskundervisningen fram till själva Studentexamen. "Muntan" kvarstod ju.

Nu kommer vi till de verkligt minnesvärda och trevliga traditionerna. När och hur de uppstått är ännu obekant för undertecknad. Men trevliga var de för alla de som var elever på såväl Gossis som Flickis.

Först var det dags för Svenskan den 10 mars. Men våra ritualer som förberedelse för provet började redan kvällen innan, genom att vi alla gick på biografen Saga på Drottninggatan. Oaktat vilken film som spelades, så var det Saga som gällde.

Filmen för årets abiturienter var "Operation kjoltyg" med Cary Grant och Tony Curtis.

Inledningen till biografbesöket för de aktuella 150 abiturienterna från Gossis och Flickis var att vi samlades på Gossis skolgård. Sedan blev de gåsmarsch - varannan pojke, varannan flicka - via Terrassen, Stenbocksstatyn fram till Saga. Vi gick med en fot på trottoaren och en i rännstenen. Tala om gåsmarsch. Polisen var som alltid lojal och gav oss företräde. Ändå inträffade ett intermezzo med en farlig bilförare som Polisen sedan grep. På biografen arbetade vaktmästaren förgäves för att skapa någon form av ordning på oss i bänkraderna innan filmen spelades upp. En film som väl få minns innehållet av. Spänningen inför morgondagen var alltför stor.

Traditionell abiturientmarsch

I går kväll — dagen innan studentskrivningarna började för året — gick helsingborgsabiturienterna traditionellt på bio. De var 150 stycken, som i gåsmarsch vandrade från gossläroverket till Sagabiografen. På sina ställen uppstod trafikstockningar, men

bilisterna tog det med jämnmod. En fönn sig emellertid inte stillsamt i allt vänta tills ledet passerat. Han trampade gasen i botten och körde rakt fram mot de blivande studenterna, som fick kasta sig undan. Polisen tog honom. Biobesöket förlöpte utan

intermezzon, om man nu inte räknar med den nitiske vaktmästaren som inte accepterade fri placering på de fem bänkrader som upptogs av ungdomarna. I dag på morgonen blir det åter gåsmarsch. Denna gång från Stenbocksstatyn till skrivsalarna.

Efter dessa ritualer så inföll då den första stora skrivningsdagen på våren med just svenskprovet.

Traditionerna fortsatte på morgonen efter gåsmarschen och bion kvällen före, med att vi alla 150 abiturienter samlades vid Stenbocksstatyn. Samma typ av formering gällde, och vi startade med ett varv kring Magnus Stenbock, som förundrat blickade ner på denna illustra skara av vandrande och vaggande flickor och pojkar.

Gåsmarsch Stortorget

Student 60

Gåsmarsch 200 personer

Student 60

Gåsmarsch Terrassen

Student 60

Första anhalten på morgonens gåsmarsch var dammen i Slottshagen, där vi var och en under en inre "stilla bön" skulle kasta i tre kopparpengar i dammen. Mynten skulle vara präglade födelseåret.

(Lite knepigt för de flesta oss, som ju var födda under 2dra. VK då mycket få nya mynt präglades).

Vi var under marschen dit lite bekymrade hur det skulle gå om dammen var helt frusen. Det hade ju varit kallt ganska länge, och det var fortsatt rejält kallt även denna morgon. Men se - en vänlig och förtänksam vaktmästare hade tänkt på vår situation och löst problemet, så vi kunde fullfölja vår tradition.

Ett välriktat Tack insänt till HD

Vi passerade en och en andäktigt detta hål, under en stilla bön
och en undran, "hur ska det gå"?

Krönikören själv, mitt i långa raden. Tvi, Tvi...

Det var inte nog med denna ritual tidigt på morgonen. Vi fortsatte efter Slottshagens damm vår gemensamma gåsmarsch upp till Flickis skolgård. Där höll klasskamraten Stefan Svedberg, vår store talare, ett tal på vers till våra vänner på Flickis. Detta replikerades av en flicka, och därmed hade vi önskat varandra Lycka till, innan vi skildes åt och på darrande ben tog oss till respektive aula för svenskprovet.

Tal till kvinnan Stefan Svedberg på flickis skolgård Student 60

I hela Sverige skrev detta år 9 848 abiturienter samma prov. Provet startade kl. 0830 och kl 1500 skulle alla prov vara inlämnade.

Så här såg svenskprovet ut.

STUDENTEXAMEN
Skriftligt prov i modersmålet
torsdagen den 10 mars 1960
kl. 8.30-15

ÄMNE N F Ö R S V E N S K U P P S A T S

- ① Bibelns religiösa och etiska betydelse. (Bibeln får användas.)
- ② Romantikens filosofiska bakgrund.
- ③ Den nordiska språkgemenskapen. (Uppsatsen skall belysa och exemplifiera, hur den nordiska språkgemenskapen framträder och vilka fördelar den innebär för de nordiska folken, och kan också beröra förutsättningarna för denna språkgemenskap och olika möjligheter att stärka den.)
- ④ Vad är levande i August Strindbergs författarskap?
- ⑤ Pär Lagerkvists dikt "Ej bjudes till fest ---". (Texten återfinnes på omstående sida.)
- ⑥ Horatius' lyrik.
- ⑦ Indien i världspolitiken under nya tiden. (Historisk kartbok får användas.)
- ⑧ Parlamentarismens genombrott i Sverige.
- ⑨ Arbetsmarknadens huvudorganisationer och deras betydelse.
- ⑩ Förenta staterna och Sovjetunionen - en näringsgeografisk jämförelse. (Geografisk kartbok får användas.)
- ⑪ Växtförädlingen och dess betydelse.
- ⑫ Acceleration av laddade partiklar till höga hastigheter.
- ⑬ I vad mån bidrar den kemiska industrin till att höja levnadsstandarden?
- ⑭ Jazzen och dess stilarter.
- ⑮ Ungdomsbrottsligheten. (Sök belysa dess omfattning och orsaker och diskutera olika möjligheter att bekämpa och förebygga den.)
- ⑯ Tanke- och yttrandefrihet - ett omistligt värde i ett demokratiskt samhälle.
- ⑰ Skolans fysiska (eller estetiska) fostran - några reflexioner och önskemål.

Så kom nästa steg mot Student 60 för oss matematiker

Bara en knapp vecka efter det skriftliga svenskprovet så kom det skriftliga provet i Matematik. Klart att man vara nervös, ämnet matematik var ju ändå ett av huvudämnena. Men vi hade haft en god lärare i "Gojan" Gustafsson, så vi kände oss ganska trygga. Återigen så fick vi äntra aulans slitna bänkar, denna gång

laddade med logaritmtabell och räknesticka. Plus passare och linjal. Enda hjälpmedel som vi fick ha med. Inget annat som formelsamling eller liknande.

Provet's längd i tiden var det samma som för svenskan, nämligen 6,5 timmar. Ganska drygt att hålla skärpan så lång tid.

Två dagar senare var det så dags med provet i Fysik.

Se proven här nedan.

STUDENTEXAMEN
Skriftligt prov i matematik
onsdagen den 16 mars 1960
kl. 8.30-15

M A T E M A T I S K   G R E N

Obs. Införda beteckningar bör förklaras och uppställda ekvationer motiveras. Resonemang, lösning av ekvationer och genomförande av uträkningar får icke vara så knapphändiga, att de blir svåra att följa. Geometriska uppgifter skall åtföljas av figurer, ritade med blyerts med hjälp av passare och linjal.

- ① Upprita kurvan $y = x^4 - 6x^2 + 5$ i dess huvuddrag. Kurvan och x-axeln begränsar tillsammans tre ändliga områden. Hur förhåller sig ytorna av dessa områden till varandra?
- 2 En fyrsidig pyramids basyta är en rektangel. Vinklarna mellan sidoytorna och basytan är i ordning 30° , 45° , 50° och 45° . Beräkna vinklarna mellan sidokanterna och basytan.
- ③ Upprita kurvan $4y = \frac{9}{x+2} - \frac{10}{x} + \frac{9}{x-2}$, och ange eventuella asymptoter samt maximi- och minimipunkter.
- ④ Upprita i ett rätvinkligt koordinatsystem kurvan $y = \frac{1}{\cos x}$ i dess huvuddrag. Kurvan, linjen $x = \frac{\pi}{4}$ samt koordinataxlarna begränsar ett ändligt område, som får rotera kring x-axeln. Beräkna volymen av den alstrade rotationskroppen.
- ⑤ Den ena asymptoten till en liksidig hyperbel har i ett rätvinkligt koordinatsystem ekvationen $x + y + 1 = 0$. Hyperbeln går genom origo och tangerar den räta linjen $x + 2y = 0$. Bestäm hyperbelns ekvation.
- ⑥ I ekvationen $y = x^3 + ax$ har konstanten a ett sådant värde, att motsvarande kurva har en maximi- och en minimipunkt. Bestäm det största värde, som den spetsiga vinkeln mellan tangenten i inflexionspunkten och sammanbindningslinjen mellan maximi- och minimipunkten kan anta.
- ⑦ Parabeln $y^2 = 4x$ och den räta linjen $x = a$, där a är en konstant, är givna. Parabelns topp är O, dess brännpunkt F. Genom en punkt P på parabeln drages diametern. Denna eller dess förlängning skär den givna linjen i punkten A. Bestäm ekvationen för orten för skärningspunkten mellan linjerna OA och PF. Undersök, hur den geometriska betydelsen av denna ekvation ändras, när a antar alla reella värden.
- 8 I en triangel känner man en sida och förhållandet mellan de båda andra. Beräkna vinkeln mellan den givna sidan och bisektrisen till den motstående vinkeln, när triangelns yta är så stor som möjligt.

S T U D E N T E X A M E N

Skriftligt prov i fysik
fredagen den 18 mars 1960
kl. 8.30 - 15

Obs. Uppställda ekvationer skall motiveras, enheter anges och införda be-
teckningar förklaras. Konstanter, som är nödvändiga för lösningens genom-
förande men ej är uppgivna i texten, hämtas ur formelsamlingen. Figurer
ritas med blyerts med hjälp av passare och linjal.

- 211/af
8/2000
- ① En vätskas specifika värme bestämdes genom följande försök. Från en stor behållare, där vätskans temperatur hölls konstant vid $10,0^{\circ}$, fick vätskan med konstant hastighet strömma genom ett smalt rör. Längs rørets axel hade man spunt en metalltråd, som genomflöts av elektrisk ström. Sedan försøket pågått någon stund med konstant strömstyrka i tråden, hade även den vätska, som lämnade røret, konstant temperatur. Vid ett tillfälle avläste man denna temperatur till $22,0^{\circ}$. Vid mätning fann man, att 680 g av vätskan passerade røret på 22,0 minuter. Strömstyrkan (I) i och spänningen (U) över tråden avlästes till 3,90 A respektive 4,00 V. När man sedan ökade strömningshastigheten, så att 825 g vätska lämnade røret på 22,0 minuter, måste I och U ökas till 4,25 A respektive 4,40 V, för att den konstanta sluttemperaturen hos vätskan skulle bli densamma som förut. Beräkna härav vätskans specifika värme. Hänsyn måste tagas till värmeutbytet mellan røret och omgivningen.
- ② En bil bromsas på en horisontell väg från 72 km/tim till stillastående på en sträcka av 60 m. Beräkna bromssträckan, om samma bil vid rörelse utför en backe, som lutar 10° mot horisontalplanet, bromsas från 72 km/tim till stillastående. Den bromsande kraften antas i båda fallen vara lika stor, konstant samt parallell med vägbanan och riktad rakt bakåt.
- 3 En smal, rak, homogen och jämntjock stång är delad i två delar AB = 3 dm och BC = 10 dm. Delarna är vid B förenade med en friktionsfri led. Stången är upplagd på två glatta eggar, så att AB och BC båda är horisontella och ligger i rät linje med varandra. Eggarna är vinkelräta mot stången. Den ena eggen är belägen vid A. Hur långt från A ligger den andra? Figur kräves. I denna skall tydligt angivas, vilka krafter som verkar på AB och vilka som verkar på BC.
- ④ En viss lupp är sammansatt av två tunna positiva linser L_1 och L_2 , placerade på 14 mm avstånd från varandra, så att deras huvudaxlar sammanfaller. Brännvidden är hos L_1 22,0 mm och hos L_2 24,0 mm. Var i förhållande till L_1 skall ett föremål placeras på huvudaxeln, för att ett ackommodationsfritt öga skall se en skarp bild av föremålet, då ögat hålles tätt intill L_2 ? Enkel figur återgivande strålgången erfordras.
- ⑤ En galvanometer har en resistans på 1,99 ohm. Den har shuntats med ett motstånd, vars resistans är 0,010 ohm. Om det så utbyggda instrumentet inkopplas i en strömbana, gör det fullt utslag, när strömstyrkan är 3,0 A i denna. Man önskar emellertid använda instrumentet som voltmeter och tar därför bort shuntten och ämnar i stället inkoppla ett förkopplingsmotstånd. Man önskar dimensionera detta så, att voltmeteren gör fullt utslag för 150 V. Till sitt förflö-
gande har man 0,10 mm tjock tråd av ett ämne med resistiviteten $0,43 \frac{\text{ohm} \cdot \text{mm}^2}{\text{m}}$.
Hur lång skall tråden tagas?

Lördagen den 1 april - Lilla Studentdagen

Av de 96 elever på Gossis som genomfört de skriftliga proven så klarade sig 93 att gå vidare. Före denna fredag den 1 april - som kallades Lilla Studentdagen - så hade vi förberett en annan god tradition, nämligen att brodera deviser på våra gamla skolmössor.

Så här gick det till denna dag.

Kl. 1700 stiger rektor Lars Bjerning med bestämda steg in i RIV⁴a skolsal med skrivningsresultaten under armen. Domen föll! Hela klassen gick vidare till de muntliga proven - Muntan. Det var förvisso den 1 april, men inga skämt var på plats denna dag.

Så tog vi fram våra medhavda påsar med de nybroderade mössorna och satte de stolt på våra huvuden. Vi blev nu också väl synliga på staden som årets blivande kandidater till studentexamen.

I FÖDDIFARTEN I FURBITARTEN

Återupptagen tradition

En gammal tradition har återupptagits på gossläroverket i Hälsingborg i och med att abiturienterna i R IV⁴ skrivit deviser i skolmössorna inför studentmuntan. På bilden här ovan en provkarta på deviser.

Vad som kan inträffa om det inte går den s. k. vägen i muntan har en yngling i Hälsingborgs gossläroverk antytt i den devis han broderat på sin slitna skolmössa. *I dag röd i morgon död?* stod det i vitt på mössan. Han är en av de abiturienter i R IV⁴, som återupptagit traditionen att brodera skolmössan efter positivt besked om studentskrivningarna.

Vadan och varthän? står det på en annan huvudbonad, trots att mössbäraren har den närmaste framtiden efter studentexamen lika fulltecknad, som den astronomiintresserade abiturient, vilken skrivit: *I 6 och Venus i kikaren. Titta det ljusnar* har en gosse som hyser gott hopp om ett lyckligt slut på fyra gymnasieår skrivit. Med samma behagliga känsla ser där emot inte han som broderat *Tiden lider och jag med den fram emot de muntliga proven. Tärningen är kastad* är devisen på en annan mössa. Och kastad kan man säga att den är för 93 elever i gossläroverket som i början av maj går upp i det avgörande slutliga provet för studentexamen.

Så mycket av lidande tycks trots allt inte den instundande "muntan" ha åsamkat Lars Hagerman i R IV⁴ på gossläroverket om man skall döma av ansiktsuttrycket på bilden här ovan.

Muntan - som direkt kan leda till Student 60

De dagar som fastställts för sydsvenska skolor så blev det för Gossis del den 6 men även den 7 maj för Muntan och Studenten. Beskedet om vilka ämnen som man kom upp i Muntan avslöjades mycket sent. Här nedan framgår hur ett sådant schema för vår del kunde se ut.

Högre allmänna läroverket
för gossar i Hålsingborg. 2.

Ordning för de muntliga prövingarna i studentexamen vårterminen 1960.
Fredagen den 6 maj.

Censorer: domprost O. Harrlin (H), laborator L. Stigmark (St), professorerna B. Malmberg (Mb)
och Ph. Sandblom (S) samt f.d. rektor B. Wallén (Wn).

Examensvittnen: skoldirektören Lennart Lovén, rådmannen Allan Persson och
överläkaren Tore Wahlén.

Grupp	6	7	8	9	10
Rum	301	302	303	304	305
Ring, grän	LIV ⁴ hc	BIV ⁴ ka ma	AIII ³ ccc	AIII ³ sp	RI ² h 2f
Exami- nander	Anderberg, P.-G. Ejurling, L. Brusewitz, P. Gustavsson, L.	a) Allén, S.-Å. b) Collisen, Y. Carlus, B. Lindstedt, R. S. marlin, S. Svensson, K.	Ahlin, B. Andersson, R. Rosén, Ph. Rosenberg, L. Torbjörns, Kj.	Andersson, Chr. Ebersten, S. Jorlebo, L. Rosén, O.	Andersson, K.-L. Ejörk, Jan. Everborg, Bengt Johannisson, L. Tuvesson, G. Werner, M.
Klockan					
9.00 - 10.00	Grekiska (H) Stoltz	a+b) Matematik (St) Gustafson	Geografi (S) Ejering	Franska (Mb) Johnsen	Moderamålet (Wn) Aspvall
10.15 - 11.15	Latin (H) Gabrielson	a+b) Engelska (Mb) Kiding	Matematik (St) Magnusson	Historia (Wn) Gullberg	Biologi (S) Engdahl
13.00 - 14.00	Historia (Wn) Gabrielson	- - - - -	Engelska (H) Johnsen	Geografi (S) Ejering	Engelska (W) Lundström
14.15 - 15.15	Engelska (Mb) Hallvik	a+b) Moderamålet Eiman (S)	Historia (Wn) Gullberg	Tyska (H) Weimarck	Fysik (St) Rust
15.30 - 15.45	- - - - -	a) Fysik (St) Gustafson	- - - - -	- - - - -	- - - - -

Scrutinium i kollegierummet kl. 16.10.
Resultatet tillkännages tidigast kl. 18.15.

Allvarliga män, vissa i frack, stiger in i den sal som avdelats för respektive grupp för de muntliga proven. Det var vår egen huvudlärare i respektive ämne, ledsagad av censorer och examensvittnen. Så tog förhören sin början. Två ämnen på förmiddagen och två efter middag. En timme per ämne. Det så kallade scrutinium i kollegierummet startade kl. 1615. Sedan föll den slutliga domen med resultatet mellan kl. 1800-1830. Den som då trots varning att gå upp i Muntan inte godkänts, fick gå

ut bakvägen och återvända hem. 47 av 49 klarade sig i studentpremiären detta år. Alla i vår klass RIV⁴a klarade sig dock utan problem. Det kändes skönt, men vi kände för dem som inte klarade sig.

Nu samlades vi i korridorerna och förberedde mösspåtagningen.

Så kommer plötsligt rektor Lars Bjerning och tar täten för en långdans som går ut på skolgården och till alla de väntande anhöriga som vill gratulera årets Student 60.

Solen tittar fram för första gången under dagen, lagom till att tårögda mammor, blyga flickvänner, gamla släktingar i gulnade studentmössor m fl ska behänga sina respektive studenten med blommor. Studentorkestern spelar självklart Studentsången, vilket kommer att upprepas otaliga gånger under denna kväll och natt.

STUDENTSÅNGEN

Sjunga om studentens lyckliga dag
låt oss fröjdas i ungdomens vår
än klappa hjärtan med friskt slag,
och den lysnande framtid är vår.
Inga stormar än i våra by sommen to,
hopplet, ja hopplet är vår vän
och vi dess löften tro
när vi kungas förbund i denlund
ja, ja, ja där de härliga lagarna gro
där de härliga lagarna gro
Hurra, hurra, hurra!
Inga stormar än ...

Studentsången komponerad av Prins Gustaf år 1851

Text av Herman Säterberg

Studenttåget gick sedan den traditionella vägen genom Slottshagen upp till översta delen av Terrasstrapporna. Där hissades vi av släkt och vänner på allra högsta krönet av vår hemstad. När man i lyftet vände i luften, så hann man känna "att nu är jag högst och bäst i staden", ja kanske hela världen, som då bredde ut sig under en. Man kände sig just då värdig att få ha den känslan.

Men snart nog sprang verkligheten ikapp en...

Rolf Lindelöf

Terrassen

Student 60

Terrassen

Student 60

Vi strömmade sedan vidare ner för Stortorget och till den än en gång väntande Stenbockstatyn. Vi cirklade runt Magnus Stenbock - sittande i sin upphöjda oberörda min - som en ringlande midsommarkrans i alla regnbåges färger. Fjolårets studenter var enligt tradition samlade och hissade årets studenter. En riktigt värdig och fin tradition. Hela tiden så tutar studentorkestern Studentsången, som sjungs av alla, om och om igen ... Vilket härligt tumult. Sedan splittras vi i 47 skilda grupper med årets studenter, för att med olika fantasifullt smyckade åkdon ta oss hem. Unikast var äldsta spårvagnen modell 1903, som skyltade REAL LINJEN.

47 i årets första studentkull

Abonnerad spårvagn festligast

På terrassens trappa blev det åtskilliga uppställningar för fotograferna.

Nybakade studenter brukar använda festliga och originella sätt för transport av vänner och bekanta till de väntande festligheterna men frågan är om inte rekordet i den vägen slogs i går: spårvagn modell å!

Tjugo minuter över sex rusade de 47 nya vitmössorna — de första för året i Hälsingborg — ut från sin gamla skola med rektor i spetsen. Släkt och andra vänner som belägrat gården gjorde framryckning för att gratulera med blommor och ballonger.

Orkestern klände i med student-sången och följet drog sig bortåt Terrassen där det blev den ens uppställningen efter den andra för fotograferna.

Vid Stenbocken, där tusentals personer omöjliggjorde all trafik på Sundstorget, blev det ändå roligare. De olika lag som burit de nyvordna studenterna nedför trapporna började tävla om vem som kunde hissa "sin" student mest och bäst. Efter lite träning blev det uppvisning i den högre hissningsakolan. Mest jubel blev det när en under luftturen visade upp bensaxning och andra våghalsade och avancerade finesser. En provade t. o. m. att dyka ned på huvudet efter färden i luften.

Efter ringdansen kring Stenbocken klev man upp i de lövade bllarna. Någon föredrog att rida medan det verkligt originella transportmedlet var en spårvagn av 1903 års modell. Den gick för första gången sedan utställningen från St. Jöregens plats till Lusse-

bäcken med glad nybliven student tillsammans med inbjudna vänner och bekanta. Mången torde ha blivit förvånad då det festliga ekipaget körde förbi alla hållplatserna.

De nybakade:

Jan Hellborg, Bengt Holm, Gunnar Jansson, Tom Riese, Knut Wiebe, Lars Hagerman, Johan Hansson, Bo Palmqvist, Stefan Svedberg, Lars Huld, Kjell Jönsson, Anders Kvist, Lennart Enggård, Terje Johansson, Ingemar Råvik, Anders Samuelson, Ragnar Tegner, Olle Ewers, Jari Jonasson, Per Just, Sven Nilsson, Klippan, Klas Nyberg, Per-Gösta Andersberg, Lelf Gustafsson, Sven-Ake Ahnbo, Fred Callisen, Väsby, Beril Carlus, Rolf Lindelöf, Sören Sommellus, Kurt Svensson, Boris Ahlin, Ängelholm, Rolf Andersson, Thor Rosén, Landskrona, Lars Rosenberg, Vallåkra, Kjell Sörhede, Christer Andersson, Sten Ebbersten, Kattarp, Lennart Jerlebo, Halmstad, Göran Rosén, Landskrona, Karl-Erik Andersson, Iöganäs, Jan Björk, Mörarp, Bengt Everberg, Odåkra, Lars Johannisson, Göra Tuveesson, Odåkra samt Martin Werner. I de fall ortsnamn inte angetts är dessa Hälsingborg.

Rolf Lindelöf, en av de nya studenterna.

Exempel på ekipage: "En öppen tysk landå"

Sin första bal. På Ramlösa Brunns Hotell

Lördagen den 21 maj hade vi den traditionella studentbalen på Ramlösa Brunns Hotell i dess stora festsal. Då var det dags att klä upp sig i smoking för första gången. Ska det vara fest, så ska det ... Så fin hade man inte varit sedan man stod i sin första kostym vid konfirmationen, fyra till fem år tidigare.

Här fanns båda rektorerna på Gossis och Flickis, lärarkårerna och årets studenter med sina respektive. Vi var många. Vid supén så talade båda rektorerna, Lars Bjerning och Allan Jansson, till sina nu forna elever. Kandidaterna Eva Burnett och Stefan Svedberg kvitterade chevalereskt med var sina tal, och tackade för de gångna åren. Stefan på klassiskt versmått á la Tegnér. Inte nog med dessa tal. Sedan höll kandidat Ingrid Wik talet till Mannen - "Riddarna av Skäggets Orden" - medan kandidat Martin Werner höll ett motsvarande inspirerat tal till "Quinnan". Innan vi bröt för den efterföljande dansen, så passade några lärare på att lägga bort titlarna med sina tidigare elever. Dock inte alla lärare. En snabb reflektion var - det är så dags nu, när vi helt sannolikt aldrig mer kommer att ses, för att utnyttja denna ynnest.

Men som vid alla festligheter av denna kaliber, så inleder man med den obligatoriska fotograferingen. Ett foto med samtliga vid balen närvarande, och ett med enbart årets "nybakade" studenter.

Här är vi drygt 230 personer

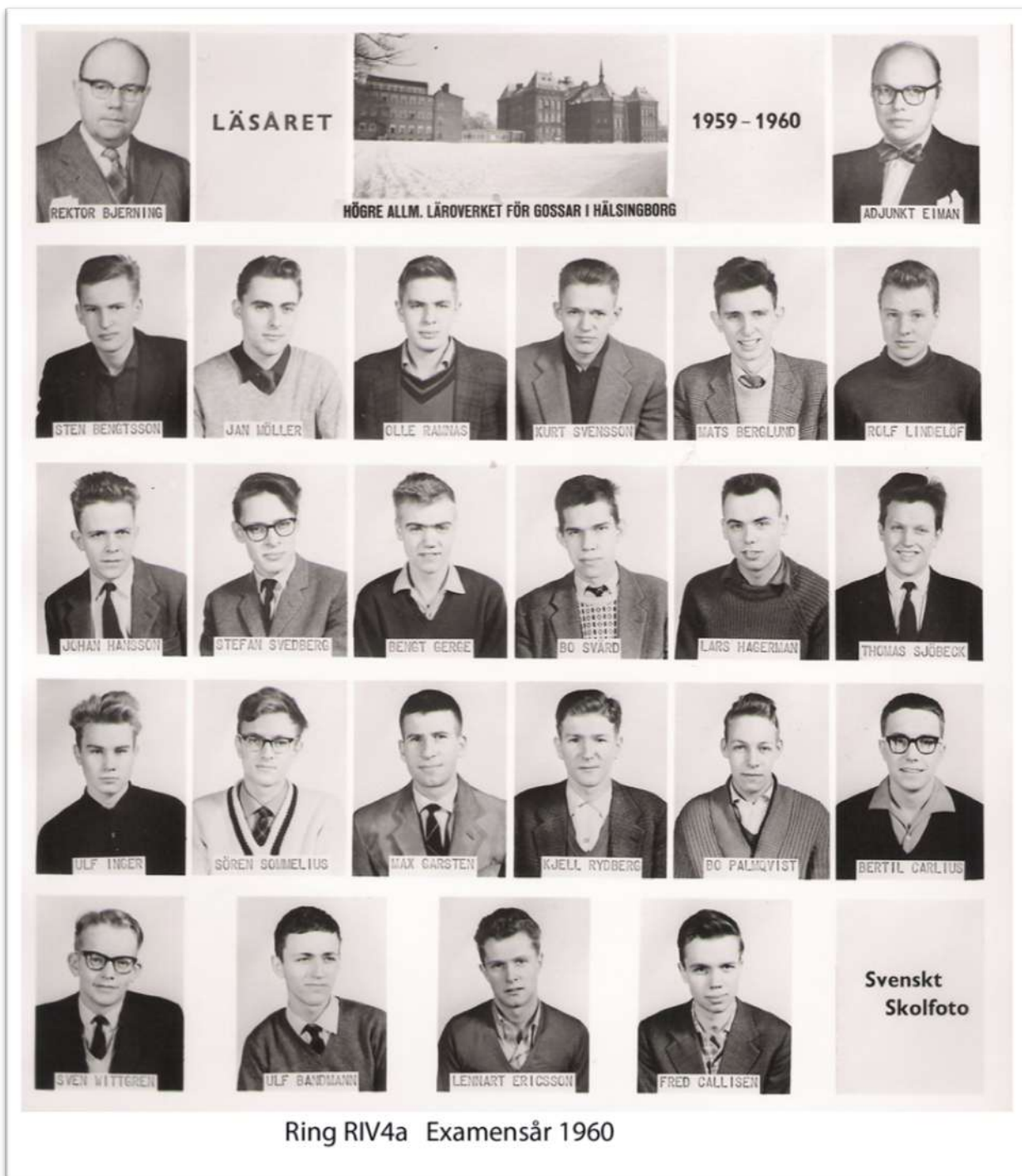

Efter middagen så vidtog dansen som varade till midnatt - minst.
Vad jag minns.

Detta blev en synnerligen minnesrik bal i den ljuva vårkvällen. Roligt, romantiskt och att bara njuta av det ljusa i livets försommar.

På väg att bli Gubbar

En titt i spegel och i backspegeln så upptäcker man att det har gått en tid sedan man sjöng om en "... ljusnande framtida är vår". Men visst har vi alla mycket positivt att se tillbaka på i våra liv sedan dessa dagar för 50 år sedan. Efter studentexamen så skingras man ju obönhörligen. Militärtjänst, fortsatta studier mm tar vid, som då också är förlagt till andra orter än Helsingborg. Visst blir man ett väl sammansvetsat gäng när man under ett antal år levt så nära varandra. Och som man också delar många skolminnen med - livet ut. Så här såg vi ut på vårt sista skolfoto. 23 glada själar.

Vi lyckades att ha en första återsamling redan efter fem år. 17 av oss i gamla RIV⁴a hade hörsammat kallelsen. Till denna återsamling var vår "gamle" klassföreståndare och lärare Carl-Bertil Eiman som självskrivnen gäst. Och vi förlade mötet helt korrekt till Ramlösa Brunns Hotell. Se bildbeviset nedan.

5-årsjubilerande studenter

På lördagskvällen hade 17 elever ur ring RIV⁴a som tog studenten vid Gossläroverket i Hälsingborg 1960 samlats på Ramlösabrunn för att fira femårsjubileet av den vita mössan. På bilden ses de jubilerande, neder-

sta raden från vänster Lars Hagerman, Thomas Sjöbeck, "gamle" klassföreståndaren, rektor Carl Bertil Einman, Rolf Lindelöf och Sven Åke Ahnbo, andra raden Mats Berglund, Bo Palmqvist, Ulf Inger, Sven

Wittgren, Bengt Gerge, samt översta raden Ulf Bandmann, Bertil Carlius, Percy Nessling, Bo Svärd, Kjell Rydberg, Sten Bengtsson och Sören Sommelius.

Nästa återförening blev inte förrän då det var dags att fira vårt 30-årsjubileum. Fortfarande samme "gamle" Carl-Bertil Eiman som självskrivna gäst. Just vid detta jubileum gick han i pension. Alltså hade vi haft en ung och alert klassföreståndare när vi gick i gymnasiet på Gossis.

Inför denna återsamling gjorde vår numera framlidne och gode vän Bertil Carlius en synnerligen hedervärd insats för att samla ihop gänget. Vi var då mitt uppe i vårt aktiva liv. Så gott som alla bodde och verkade utanför vår gamla hemstad. Några

utomlands. Hur skulle Bertil på det enklaste och mest praktiska sätt hitta adresserna till sina gamla klasskamrater? Själv var han då läkare i Ronneby. Jo, han kom på att engagera sin mamma att söka upp alla andra mammor i Helsingborg, vars söner varit våra gamla klasskamrater. Smart drag. Denna detektivinsats gav ett gott resultat. Till sist kunde Bertil sända ut en Kallelse till den 26 maj 1990 som resulterade i att 18 klasskamrater deltog.

Vårt jubileumsmöte inleddes med samling på Olympia för diverse enkla lagsporter, just för att vi snabbt åter skulle känna den gamla kamratandan efter 20 års uppehåll. Sedan tågade vi till Gossis där dåvarande rektor Lennart Jonénus tog emot oss och berättade om "Gossis idag". Sedan tog vår klassföreståndare vid och bad oss gå in i vår gamla skolsal och inta våra gamla platser.

När vi väl satt där i dessa alldeles för små bänkar, så kliver vår gamle klassföreståndare och lärare in i salen med bestämda steg och ställer sig på podiet. Med myndig och bestämd stämma säger han: "Idag ska vi ha lappskrivning". Denna gamla skräckkänsla som vi fick uppleva flera gånger under skoltiden, lyckades han få oss att känna igen, 30 år senare! Vi kände oss alla plötsligt otroligt små, och hade alla samma känsla - det här går åt skogen. Efter den genomförda lappskrivningen, så konstaterade vi just detsamma. Det gick åt skogen! Carl-Bertil Eiman var inte överraskad.

Den senaste klassträffen var 2010 då vi firade hela 50 år som studenter. (Men då slapp vi lappskrivning).

Ett lika intressant som trevligt återseende. Alla hade hunnit bli folkpensionärer. Det var intressant och roligt också av den anledningen att Carl-Bertil Eiman fortfarande var positiv att delta i våra jubileumsmöten. Numera är han dessutom åter helsingborgare. Till detta soliga tvådagarsmöte den 5-6 juni anslöt sammanlagt 18 gamla RIV⁴a-kamrater. Och nu ska vi särskilt tacka Sten Bengtsson, Bo Svärd och Sören Sommelius för att de tagit initiativet till detta 50-årsjubileumsmöte, plus allt arbete de lade ner i förberedelser och genomförande. Tack!

Sören Sommelius Max Garsten Bo Sandgren Bengt Gerge Kjell Rydberg
Johan Hansson Sven Wittgren Bo Palmqvist Ulf Bandmann Mats Berglund Ulf Inger Percy Nessling
Lars Hagerman Rolf Lindelöf Carl Bertil Eiman Fred Callisen Lennart Eriksson Bo Svärd

Vi kom överens om att ses inom fem år igen. Carl-Bertil Eiman har lovat att åter igen ställa upp tillsammans med oss. Vi trivs mycket väl tillsammans. Vi har ju så många gamla gemensamma minnen, som vi betraktar både från lärarnas som elevernas horisont.

Länge leve gamla glada minnen

Det är otvivelaktigt så, att begreppet Gossis för alltid kommer att förknippas med Helsingborg och dess historia. Alla vi som passerat skolan och mogenhetsexamen Studenten under 1900-talet känner en viss stolthet. När vi träffar helsingborgare här hemma eller helsingborgare i förskingringen, så kommer frågan om man gått på Gossis ganska snart på tal. Ofta är det på detta viset, och då har man genast en stor gemensam nämnare att tala vidare om för att lära känna varandra. Och med sannolikt många gamla gemensamma skolbekanta, men inte minst glada minnen.

Denna Krönika har byggts upp kring minnen som undertecknad delar med sin gamla skolklass RIV⁴a. Många andra för detta elever på gamla Gossis känner säkert igen sig i det mesta. Traditioner, examen, firandet, balen mm. Hoppas det varit en trevlig läsning som inneburit att många härliga minnen återuppväckts.

Rolf Lindelöf RIV4a